I. AANTEKENINGEN

Evaluatie van de actiepunten van de vorige keer:

Nieuwe actiepunten:

1.3. RESPONSIEVE INSTRUCTIE

A. ACHTERGROND

De Responsieve Instructie komt voort uit het ontwikkelingsgericht onderwijs, dat zich richt op de ontwikkeling van kinderen. Dit betekent niet alleen aansluiten bij het ontwikkelingsniveau van ieder kind, maar vooral ook het zodanig inrichten en vormgeven van het onderwijs dat ieder kind een stapje verder geholpen wordt in zijn ontwikkeling. Binnen dit ontwikkelingsgerichte onderwijs is de rol van de leerkracht dan ook heel belangrijk. Het spreekt voor zich dat de interactie leerling-leerkracht de kern is van elke onderwijsactiviteit. De bekende trits 'competentie, relatie en autonomie' behoren hierbij.

Het model 'Responsieve Instructie' (Stoffers & Castelijns, 1995) is een uitwerking van dit denken naar het Jonge Kind. De werkwijze komt er op neer dat de leerkracht de betrokkenheid van het kind stimuleert door beschikbaarheid te tonen bij spel en werk. De leerkracht geeft instructie, maakt afspraken, reageert inhoudelijk, geeft positieve feedback en nodigt uit tot verwoorden. Tijdens de instructie is het kind ook zelf actief lerend. Actief leren wil zeggen: het manipuleren, combineren en transformeren van materialen. Oefening, aanmoediging en hulp van de volwassene en ondersteuning door de taal leidt in de meeste gevallen tot nieuwe vaardigheden en ervaringen. De materialen zijn geselecteerd uit de dagelijkse wereld van school en thuis en moeten herkenbaar en bekend zijn voor het kind.

Dit model, dat vooral wordt gebruikt in de onderbouw, is bedoeld als ondersteuning bij kinderen met werkhoudingsproblemen. Dit kind-nabije model is gericht op het verbeteren van de werkhouding (zelfstandigheid en betrokkenheid) van de leerling.

Men spreekt wel van een uitdagende ondersteuning, waarmee men doelt op het handelen van de leerkracht, dat is gericht op het helpen van de leerlingen bij het kiezen, plannen, uitvoeren en beoordelen van hun werk of spel. De leerkracht geeft daarbij veel individuele instructie en volgt de leerling daarbij intensief en geeft veel affectieve ondersteuning. Er wordt gebruik gemaakt van diverse formulieren.

Responsieve Instructie heeft de volgende kenmerken:
- Beschikbaarheid;
- Ondersteuning van de competentie;
- Uitdaging tot actieve betrokkenheid en het zelf nemen van beslissingen.

Dit model is beschreven in een pakket 'Responsieve Instructie in de Onderbouw' dat bestaat uit een boekje, een handleiding, een set opnamen met demonstratie- en oefenmateriaal en een map met gebruiksmaterialen voor leerkrachten.

B. BEGINSITUATIE
(Wat is de huidige stand van zaken? Pluspunten en werkpunten.)

_____

_____

_____

C. KIJKWIJZER RESPONSIEVE INSTRUCTIE
(voor nulmeting, klassenbezoek e.d.)

		winstpunt		werkpunt	actiepunt
1	De school maakt een bewuste keuze wanneer er wel of niet wordt gewerkt met 'Responsieve Instructie'.	+	±	-	
2	De leerkrachten onderbouw zijn in staat om gebruik te maken van Responsieve Instructie.	+	±	-	
3	Bij het gebruik van 'Responsieve Instructie' wordt gebruik gemaakt van verschillende niveaus van het Zwols Model.	+	±	-	
4	De bij het model 'Responsieve Instructie' gebruikte materialen zijn herkenbaar voor het kind.	+	±	-	
5	Het kind wordt activerend en uitnodigend betrokken bij de door de leerkracht gegeven instructie.	+	±	-	
6	De leerkracht geeft bij de 'Responsieve Instructie' het kind voldoende affectieve ondersteuning.	+	±	-	
7	De leerkracht volgt de reacties van het kind intensief en stemt haar handelen daarop af.	+	±	-	
8	Het thema 'Responsieve Instructie' wordt regelmatig betrokken bij onderbouwvergaderingen en klassenbezoeken door de directie.	+	±	-	
9	Er is op onze school een visiedocument 'Responsieve Instructie' vastgesteld.	+	±	-	
10	Dit document heeft een bijlage waarin de schoolspecifieke afspraken zijn opgenomen.	+	±	-	
11	Deze afspraken worden jaarlijks geëvalueerd en zo nodig aangepast of aangevuld.	+	±	-	

D. DOEL VAN DEZE BOUWSTEEN
(Wat willen we bereiken?)

1. We maken als school waar nodig gebruik van 'Responsieve Instructie'.
2. 'Responsieve Instructie' behoort bij de vereiste instructievaardigheden in de onderbouw.
3. Alle teamleden onderbouw kunnen werken vanuit de 'Responsieve Instructie'
4. Er is een kijkwijzer 'Responsieve Instructie' die gebruikt wordt bij klassenbezoeken.
5. Er is een visiedocument 'Responsieve Instructie'.
6. Er is een document met concrete afspraken.
7. _____
8. _____

E. INDICATOREN
(waaruit blijkt dat we ons doel bereikt hebben?)

Vanuit de hiervoor beschreven theorie en het hierboven verwoorde doel operationaliseren wij tot de volgende indicatoren:
1. We hebben een omschreven visie op het gebruik van 'Responsieve Instructie'.
2. In deze visie is verwoord hoe we deze 'Responsieve Instructie' inzetten.
3. Er is een kijkwijzer voor de klassenbezoeken en individueel gebruik.
4. Uit klassenbezoeken blijkt dat leerkrachten bewust en beredeneerd gebruik maken van 'Responsieve Instructie'.
5. Onderbouwleerkrachten werken gericht aan het uitbreiden van hun vaardigheden op het gebied van 'Responsieve Instructie'.
6. _____
7. _____

F. WERKAFSPRAKEN

1. De volgende teamleden fungeren als commissie 'Responsieve Instructie': _____
2. Deze commissie schrijft een documentje 'Responsieve Instructie'. (Hierbij kan gebruik gemaakt worden van de bestaande documenten in de map en in deze bouwsteen.)
3. Deze commissie schrijft voor de volgende vergadering een voorstel voor een 'Kijkwijzer Responsieve Instructie'.
4. _____
5. _____
6. _____

G. TIJDSPLANNING

_____

_____

H. EVALUATIE & BORGING

1. In week .... vullen alle teamleden opnieuw de kijkwijzer in en benoemen hun werkpunten. (Of: middels klassenconsultaties worden de kijkwijzers ingevuld en ingezameld.)
2. De commissie zorgt voor tijdige verspreiding, inzameling en verwerking.
3. De commissie stelt op basis van de verwerking een korte notitie op met aanbevelingen. Hierbij wordt de eerste meting meegenomen en de ontwikkeling beschreven.
4. Deze notitie wordt besproken tijdens de eerstvolgende teamvergadering c.q. onderbouw-vergadering. Hieruit kunnen desgewenst beleidsvoornemens of scholingsafspraken geformuleerd worden.